

“El verí de València entra finet i no té remei”

Núria Cadenes (Barcelona, 1970) publica a Columna el llibre *Vine al sud!*, una *guia lúdica del País Valencià*, com diu el subtítol. La periodista cultural d'EL TEMPS, adscrita a la redacció de València, és autora d'una biografia d'Ovidi Montllor, i dels llibres *Cartes de la presó* —recull epistolar de la relació amb l'àvia i els amics durant els primers temps de presó, on va estar entre els 18 anys i els 24—, *Memòries de presó* i *El cel de les oques*, obra narrativa de creació.

—Com i quan us enamoreu del País Valencià?

—Abans d'enamorar-me de València vaig enamorar-me d'un valencià i suposo que aquest va ser el punt de partida. Per això vaig venir a viure a la ciutat de València.

—Un *amour fou* vers València ?

—El verí de València va entrant a poc a poc, finet. A poc a poc i amb bona lletra, i després t'enlluerna i ja no té remei, fins que arriba un dia que no te'n pots desistir, ja forma part de tu mateixa. I mires el món amb ulls sudistes. Ara t'adones de què vol dir gaudir i patir a València.

—Un exemple, si us plau.

—Quan et tanquen TV3 i engegues el televisor i no hi ha senyal sembla que clames al desert perquè en unes altres bandes del país no hi donen prou importància, i tens la sensació que estàs desvalguda. No trobes la reacció que caldria en la resta de compatriotes. Per una banda. Per una altra, quan se t'enganxa cert desinterès que té la gent del sud, de prendre's la vida amb més calma, i aprens a relativitzar les coses que ens passen cada dia. Els principatins ens prenem la vida amb massa dramatisme i el sud t'ajuda a temperar-ho tot, a relativitzar les coses.

—Per l'exemple de TV3 i pel que dieu al llibre, la gent del sud viu més el nord que no pas la gent del nord, el sud.

“Vine al sud!”, crida Núria Cadenes, des de València. El clam titula una guia lúdica de la part del país que ens queda de València en avall, hi diu l'autora.

L'ha editada Columna. És més que una guia, és un viatge apassionat i una declaració d'amor. Núria Cadenes també és més que una periodista.

—Sí, sí. Que la gent del sud miri al nord és lògic, en tots els àmbits, de l'econòmic al lúdic, i no diguem el cultural. El que sobta és que no passi a la inversa, que no hi hagi principatins que vinguin al sud. Crec que és una anomalia que no ens podem permetre. Hi ha més distància...

—...de Barcelona a València, que de València a Barcelona, com s'ha dit tantes vegades.

—En efecte. Dins el Principat, Barcelona es mira molt el melic. No pot ser que hi hagi barcelonins que desconeixin Elx i Gandia, o que no vagin mai a València, o no hi vagin amb regularitat. És un problema al qual s'ha de posar remei amb urgència, perquè, per als catalans del Principat, el País Valencià ens completa. Al Principat no em van parlar de Vicent Andrés Estellés i de tants valencians que ens configuren com a conjunt humà. No vaig tenir notícia del poeta fins que no vaig arribar a

València. El luxe d'ignorar-los és suïcida. Fas la llista i és espectacular. No els mireu. Però no tan sols els escriptors, també els artistes, com Antoni Miró o Manolo Boix. O músics. L'empenta més forta i els grups musicals amb més tirada vénen del País Valencià. En quantitat i en qualitat, i també en varietat artística. En el camp de la música és molt gràfic.

—Per tot això heu escrit el llibre?

—Sí. El títol és un prec necessari, una exigència a tot plegat. És aquest no poder-nos permetre de prescindir d'aquesta gent tan fabulosa.

—L'heu escrit com a valenciana o com a barcelonina?

—Com a barcelonina que ha vingut a viure a València. És una doble mirada. La de la barcelonina encuriosida per València, però que no ha deixat mai de mirar cap a Barcelona. El que vull és que el principatí participi de les coses que he viscut a València.

—Suposo que tot el País Valencià, i tots els homes importants del País Valencià, no cabien al llibre, oi?

—Naturalment. El llibre no és exhaustiu. Hi ofereixo un tast. Hi dono pistes per a atansar-nos una mica més. Per despertar la gana i fer que vinguin. Que el lector estiri un fil qualsevol i que en faci el seu propi teixit.

—Veig que heu construït el llibre, fent-ne dos pel preu d'un. Per una banda és una guia de tretze ciutats, pobles o barris, primer a través d'un calendari de festes, i després de la relació que cinc d'aquests indrets han tingut amb personatges històrics, de Jaume I a Joan Fuster. I, per una altra, és un llibre per llegir i passar-s'ho bé amb la lectura. Com us agradaria que es fes l'acte de lectura del llibre?

—Es pot triar qualsevol de les dues maneres: com a guia de consulta o com a llibre de lectura. És una guia que es pot llegir com a llibre de lectura. I, un cop llegit, és per a tenir-lo sempre a mà, i obrir-lo del dret o del revés —o pel mig. Té vocació d'utilitat.

—Si mai tiren a terra les cases antigues del Cabanyal, on viviu, i desfiguren el barri, continuareu enamorada de València?

—Bé, l'esperança és que no el tirin a terra. Però allò que m'impresiona és la gent del Cabanyal, la manera com han lluitat contra l'intent d'ensorrar les

cases. De moment s'ha frenat aquesta febre destructiva. Això encara passa prou al País Valencià, que quan una persona s'ajunta amb una altra aconseguixen d'aturar projectes contra la col·lectivitat, com va passar amb el Jardí Botànic de València o el llit del riu, que el volien utilitzar per fer-hi una ronda i ara és un jardí. Una de les maneres que ha tingut la gent del Cabanyal de salvar el barri ha estat dir a la resta de valencians: veniu i coneixeu què volen tirar a terra. Com jo demano al llibre: veniu! Un cop has caminat el barri, i coneixes la gent que hi viu i et parlen d'una avinguda ja saps que l'avinguda destrueix la casa d'aquelles rajoles on viuen unes persones que coneixes i llavors és quan t'hi implicues.

—Per tant, confieu que quan un principatí conegui el País Valencià s'hi implicarà?

—És que un cop el coneixes ja no t'és indiferent. Vine-hi, coneix-lo, parla amb la gent, i veuràs que no són tan diferents de tu, sentiràs que formen part de tu mateix i que a partir d'aquí res del que hi passi no et serà indiferent. Que sàpigues què és la lluminositat del palmerar d'Elx i que ho guardis a la retina; que coneguis la fermesa i el treballar diari de la gent que viu a Alacant, etc. Hi ha gent en aquest país que impressiona, quan veus aquesta força que porten a dins, sense fer escarafalls. I quan t'han impressionat t'importen, i és important que t'importin per sempre.

—El Partit Popular ha fet mal al país?

—Sí, és clar. L'ha rebregat. D'una banda hi ha un buit cultural esgarriat, producte d'una determinada concepció política, i això té conseqüències en molts sectors, com és el teatral, per exemple. D'una altra banda, prioritza un tipus d'obres públiques que van en detriment d'unes altres de més necessàries. La Copa de l'Amèrica, per exemple, que en realitat ningú no sap què era, com deia un actor d'Alcoi, Xavi Castillo. Què era? Abans de venir s'ho preguntava la gent. Durant la competició, també, i després, encara s'ho pregunta. I no n'ha quedat res, només un espai desballestat i desèrtic. Ara hi ha això del circuit urbà de la fórmula 1. A prop hi ha el barri de Natzaret, on han de suportar pudor, pel nou llit del Túria. Transitòriament, per no molestar

Núria Cadenes publica a l'editorial Columna el llibre *Vine al sud! Guia lúdica del País Valencià*.

els olfactes dels propietaris dels iots atracats al port, han desinfectat el riu per resoldre el problema. Finalment es preocupen perquè la pudor no molesti determinada gent, i, després, la pudor tornarà al barri. És un exemple del que acaba fent el PP en la seva política diària. Ara, se'ns ofereix una postal magnífica per als qui els agradi determinada arquitectura.

—La manca de relacions estables i fluides entre la Generalitat del sud i la del nord no ha contribuït a la manca d'interès dels catalans pels valencians?

—Sí. Tampoc no és que abans del PP n'hi hagués gaire. Ara, no tot és Generalitat. Molts ajuntaments i entitats públiques es relacionen amb total naturalitat.

—Fins ara no hem parlat de la llengua. No heu recordat que, deixant a part la ciutat de València i algunes zones d'Alacant, proporcionalment, el català hi és més dominant, al carrer, que al Principat.

—Exacte. Aquesta és una altra. Els tòpics manen. Com el tòpic de trobar-te un taxista espanyolista i pensar que tots els valencians són així. Són tòpics que funcionen molt. Amics que fa temps

que no veus i et demanen: "Encara ets a València?" A tots els explico que a la ciutat de València visc sempre en català i no he tingut mai cap problema. Mai. I en tot cas no n'hi he tingut mai més que vivint en català a Barcelona. I l'altre és el que comenteu, que hi ha comarques que són pràcticament monolingües. En l'ús ho són. I no n'hi ha gaires més en el conjunt dels Països Catalans. De la mateixa manera que no és igual caminar pel Cabanyal o la Gran Via pel que fa a l'ús del català, o bé per un poble del voltant de València. La imatge que es dona al Principat del País Valencià és deformada, si només se'n divulguen les accions anticatalanistes i no es dona notícia de les altres. A la darrera manifestació anticatalana van ser 23. Ni un més. I no es parla dels qui participen al Correllengua, o dels qui es manifesten per les escoles en valencià, o de l'augment de la música en català a les festes majors, per demanda social de la gent jove. Això és una realitat que també existeix i és la que normalment es divulga menys. "És que els valencians no ens estimen", he sentit a dir. Quins? Jo en conec molta, de gent que ens estima.

Lluís Bonada